

luchtruim verheffende stofwolken, die door constante, in dezelfde richting waaiende, winden werden voortgestuwd.

Bij groote watertoevloeden kon de rivier echter de reeds prijs gegeven gedeelten nog overstroommen, evenals zij dit thans nog doet in het zgn. winterbed. Bij deze hooge waterstanden werd zeker grint uit hooger gelegen achterland medegevoerd en ergens in den benedenloop gedeponeerd. De grootte van het grintmateriaal was afhankelijk van de stroomsnelheid. Groote blokken konden alleen bij ijsgang verplaatst worden. Deze zonken naar de diepte, zoodra de omgevende ijsmassa niet voldoende omvang meer had om hen verder te dragen. Zoodra de rivier zich weer in het Laagterrasbed had teruggetrokken, kon de lössoidenafzetting op het Middenteras opnieuw voortgang hebben.

De vondst van den heer Beckers is intusschen zeer interessant. Zij is een welkome bijdrage voor de genese der lössoiden.

Pater Schmitz S. J. krijgt hierop het woord. (Zie artikel in dit no.). De heer Waage zegt, dat zoodra hij 't woord sociaal-chimaere hoorde, dacht aan 't gekunstelde, 't niet natuurlijke, wat een chimaere kenmerkt. Dit kan men toch niet zeggen van een gemengde mierenkolonie. Hij meent, dat deze term in wetenschappelijke kringen z.i. geen ingang zal vinden. Te goed wordt daar gevoeld, wat men onder chimaere te verstaan heeft en hoe deze ontstaat. Zoowel naar ontstaanswijze van een chimaere, als naar de gangbare definitie is 't woord chimaere hier onjuist gebruikt. Zelfs als de heer Stärke aan den term chimaere een andere beteekenis wil geven dan hij in biologische kringen heeft, dan nog geeft deze nieuwe term geen verhelderend of beter inzicht in het wezen der gemengde mierenkolonies. Waarom is dan een nieuwe vakterm noodig?

De heer Kruytzer zegt, dat 't wel mogelijk is, overeenkomsten te vinden tusschen een mierenkolonie en een organisme, zooals Wheeler dat gedaan heeft, maar dat daartegenover toch ook verschillen tusschen beide zijn op te geven.

De heer Jongen deelt mede, dat hij een exemplaar van de watersnip, *Gallinago gallinago*, gekregen heeft. 't Dier was dood gevlogen tegen telefondraden te Nyswiller.

Vervolgens vertelt hij eenige waarnemingen door een jager gedaan betreffende den vos. De jager heeft o.m. waargenomen, dat een vos eenige prooidieren (mollen) ving en die op een hoopje bijeenbracht om dan weer te gaan jagen. Spr. zegt, dat we vaak sceptisch staan tegenover jagersverhalen, maar soms blijken in de verhalen toch wel belangrijk biologische waarnemingen te schuilen. De heer Waage laat circuleeren een kalender, samengesteld door den bekenden natuurfotograaf, ons medelid, Jan P. Strijbos. 't Kalendertje bevat een keur van foto's, waaronder er zijn, die treffen door prachtige visie. Unieke foto's van lepelaar, zilvermeeuwen, kleine plevier, jonge woudaapjes, alle in diep-koperdruk uitgevoerd, geven aan dezen kalender een zekere bekoring. Het formaat is zoo, dat de data duidelijk opvallen en toch niet zoo do-

mineeren, dat ze de aandacht van de foto afleiden. Buitengewoon handig en aardig gevonden is, dat men de kalenderbladen na gebruik kan afknippen, zoo, dat men een prachtige briefkaart bezit, aan den achterkant met briefkaartindeeling. Als men bedenkt, dat men van dit kalendertje een heel jaar plezier heeft, en dan 24 briefkaarten overhoudt, dan is de prijs (f 1.60) zeer laag. We wenschen ons lid Strijbos toe, dat dit kalendertje vlot koopers vindt, zoodat we ieder jaar onze kamer met een nieuwe „Strijbos" kunnen versieren. De uitgever is de firma F. Abrahamson te A'dam.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

DE SOCIAAL-CHIMAEREN VAN STÄRCKE EN HET PROBLEEM VAN DEN MIERENSTAAT

door

H. Schmitz S. J.

In het Verslag van de 67e Wintervergadering van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging 1934 (Tijdschr. v. Entomol. LXXVII, 1934) trot ik een interessante inleiding aan van den heer A. Stärke, den Dolder, over „sociaal-chimaeren" (blz. XXX—XXXVI). Deze inleiding beweegt zich gedeeltelijk op het gebied van biologische theorieënvorming en gaat in zoover boven het niveau van een zuiver entomologische mededeeling uit. Ik zou ze daarom hier in 't kort willen bespreken.

De schrijver wil „den naam sociaal-chimaere gebruiken voor de uit twee of meer soorten samengestelde mierenkolonies" (XXXI). Het is dus geheel en al hetzelfde als wat Wasmann van 't begin af aan een „gemengde kolonie" noemde; vgl. Wasmann, *Das Gesellschaftsleben der Ameisen*, blz. 3: „Eine gemischte Kolonie ist jene Ameisenhaushaltung, die aus Ameisen verschiedener Arten besteht".

Stärke zegt niet, waarom hij het noodig acht, voor den door Wasmann gebruikten term, die ook door alle buitenlandsche auteurs gebezigd en reeds bij Pierre Huber aangetroffen wordt (fourmilère mixte), een nieuwen in te voeren. Bij de toelichting van zijn nieuwe uitdrukking verwijst hij naar de bekende „entbastarden" van tomaten en nachtschade, die uit weefsels van twee verschillende plantensoorten bestaan. Aldus bestaan ook de gemengde mierenkolonies uit individuen van twee (maar ook van drie en nog meer!) soorten. Noemt men de betreffende plantaardige wezens chimæren, dan mogen de gemengde mierenkolonies sociaal-chimaeren heeten.

't Is mogelijk, dat deze nieuwe terminologie ingang vindt — men zal het moeten afwachten. Van mooi klinkende namen hangt ook in de wetenschap veel voor het succes af. Maar persoonlijk heb ik toch wel eenige bezwaren. Wel is waar is Stärke niet de eerste, die het begrip chimaere, dat bij de botanici een zeer speciaal geval aanduidt, naar zoölogisch terrein overbrengt. Men spreekt daar van Hydra-chimaeren, wanneer b.v. deelen van levende

Hydra's van verschillende species operatief tot een geheel samengevoegd worden; men spreekt — en hierbij komt de afhankelijkheid van de botanische terminologie nog duidelijker uit — bij bepaalde transplantaties ook van sectoriaalchimaeren. Maar steeds gaat het in al deze gevallen zoowel die uit het planten- als die uit het dierenrijk om **kunst-producten**, zoodat de bijbedoeling van iets onnatuurlijks, die aan het begrip chimaere vastzit, mede opgaat. Ik aarzel derhalve, ditzelfde woord te gebruiken voor een in de vrije natuur spontaan, zonder 's menschen toedoen, voorkomende verbinding van soorten, zooals die bij de gemengde mierenkolonies plaats heeft. Taalkundig beschouwd zou het woord chimaere dan een zeer merkwaardige reeks van veranderde beteekenissen vertoonen: mythologisch = een Lykisch fabeldier, uit leeuw, geit en slang tegelijk bestaande; figuurlijk = hersenschim, droombeeld; in de filosofie = een onmogelijke samen koppeling van tegenstrijdige begrippen zooals vierkante cirkel; botanisch = een bepaalde, kunstmatig verwerkte monstruositeit; en eindelijk zoölogisch, volgens Stürcke: een alledaagsch verschijnsel in het leven van betrekkelijk vele mierensoorten!

Een ander bezwaar betreft het laatste gedeelte van Stürcke's inleiding, dat met de woorden begint: „Eindelijk en vooral lijkt Spr. de mogelijkheid van het ontstaan van sociaal-chimaeren een zeer gewichtig argument bij de vraag, of een mierenkolonie een organisme is” l.c. blz. XXXIV.

Deze door Wheeler lang geleden in een aardige causerie geopperde „vraag” — bij Wh. is 't evenwel geen vraag, maar een met klem verdedigde stelling — wordt door Stürcke opnieuw bevestigend beantwoord. Ik ben het ook hierin niet met hem eens.

M.i. gaat het hier om een biologisch probleem, dat door Wheeler wel goed gezien, maar niet goed geformuleerd en verkeerd opgelost is.

Wat W. M. Wheeler in zijn 1911 gehouden lezing: *The Ant-Colony as an organism* (*Journal of Morphology*, 22, 307—325) meent te kunnen bewijzen, is, dat de mierenkolonies echte organismen zijn, niet in de algemeen bekende analoge betekenis van het woord (waarin wij alles, wat „georganiseerd” is, zooals een leger, een politieke partij en vele andere dingen, met een bewuste metafoor een „organisme” noemen) maar in denzelfden zin als een Protozoon, een Protophyton, een „persoon” in de spreekwijze van Haeckel, een vaatplant, doch ook een coenobiose en de menschelijke maatschappij een organisme genoemd wordt. „All of them are real organisms and not merely conceptual constructions or analogies” l.c. p. 309.

Wie zijn gedachte in een thesis aldus formuleert, brengt er een lastige verwikkeling in. Want het bewijs is alsdan afhankelijk van de juiste definitie (niet van: 'n definitie) van het woord organisme. En daarmee staat Wheeler voor een taak, die moeilijker is, dan hij wel denkt. De eenige moeilijkheid, die hij heeft, bestaat filosofisch niet, maar er zijn er andere, die hij over het hoofd ziet. Zijn moeilijkheid is alleen maar: „Het is dui-

delijk, dat van organisme geen adequate definitie te geven is, omdat een organisme geen ding (?) en geen concept is, maar een voortdurend proces, en daarom steeds wisselend en nooit voleindigd”. Ook de logica weet, dat niet van alles een definitie gegeven kan worden, maar dat van een proces geen definitie te geven zou zijn, in een novum en geheel onjuist. Bovendien zijn organismen wel degelijk dingen en niet slechts stationnaire dynamische vormen, gelijk een waterval. Onmiddellijk daarna krijgen we van Wheeler deze definitie: „Een organisme is een complex, op bepaalde wijze gecoördineerd en daarom geïndividualiseerd systeem van activiteiten, primair gericht op het verkrijgen en assimileeren van substanties uit de omgeving, op het produceeren van andere dergelijke systemen, die men kroost noemt, en op de verdediging van het systeem zelf en gewoonlijk ook van het kroost tegen storingen uit de omgeving.”

Twee dingen troffen mij bij het nadenken over deze begripsbepaling: ten eerste haar vergaande overeenkomst, op één punt na, met de definitie van het levend wezen bij Aristoteles en in de — anders door Wheeler zoo weinig gewaardeerde, scholastische wijsbegeerte — ten tweede, dat het als genus proximum onmisbare woord *natuurvoorwerp* (natuurlichaam, *corpus naturale*) vervangen wordt door de woorden: *systeem van activiteiten*. Daardoor kenmerkt zich deze definitie als een willekeurige, het taalgebruik verwaarloozende, z.g. *vastlegging*. Ook de filosofie kent definities, die niets anders zijn dan een willekeurige vastlegging; zij hebben alleen praktische waarde, kunnen niet dienen voor de oplossing van zakelijke problemen en behoeven niet bewezen te worden.

Wat leert het taalgebruik over de ware betekenis van het woord organisme? Het ligt niet aan mij, maar aan de thesis van Wheeler, dat hier een kort historisch-lexicografisch onderzoek te pas moet komen. Organisme, van organismus, is een nieuwlatingssch woord, dat zeer laat ontstaan is, en wel, volgens verschillende lexicografen, kort nadat in de Fransche taal het woord *organisme* was opgekomen, in de tweede helft der 18e eeuw. „Organismus” ontbreekt nog in het „Glossarium ad scriptores mediae et infimae latinitatis” van Du Cange (Parijs 1732) en was ook aan Linnaeus nog onbekend. Deze gebruikt daarvoor de omschrijving „*corpus organizatum*”, georganiseerd lichaam. In de Duitische litteratuur vindt men het woord niet voor 't einde der 18e eeuw. Iets later schreef Oken: „Das Leben ist eine wiederholte Bewegung und wechselseitige Einwirkung aller Elemente in einem individuellen Körper. Solch ein Körper aber heisst Organismus”. Dus een organisme is een bepaald, individueel lichaam; lichaam in de natuurkundige betekenis van dat woord: een naar alle zijden begrensd en samenhangend stofaggregaat. Dat de eigenlijke betekenis van het woord organisme ook thans nog het begrip van één individueel lichaam insluit, zou met ontelbare citaten te staven zijn.

Waar een mierenkolonie uit vele individuele lichamen bestaat, is het a priori onmogelijk te be-

wijzen, dat zij een organisme is in denzelfden zin als een Protozoon, een plant enz. Dus, geen „tru organism”.

Niet alleen met het oog op de juiste definitie van organisme, maar ook met behulp van de ad hoc opgestelde begripsbepaling van Wheeler zal het verder onmogelijk zijn te bewijzen, dat een metameer van een metazoon, een coenobiose, de menselijke maatschappij echte organismen zijn. Doch ik laat dit alles hier terzijde en bepaal mij tot het bespreken van de verhouding tusschen mierenkolonies en dierlijk individu.

Tusschen deze twee bestaat een verbazend groote overeenkomst, en die overeenkomst is: 1) objectief een feit, 2) logisch een analogie, 3) biologisch een probleem.

Het is zeker verdienstelijk van Wheeler, dat hij de feitelijke trekken van overeenkomst tusschen mierenkolonie en individu tot in de laatste details gezien en uitgewerkt heeft. Wat hij daarover zegt (l.c. blz. 310—320) is werkelijk boeiend; het spijt mij, dat ik deze mooie uiteenzetting hier niet in extenso kan weergeven. Stärcke geeft er in zijn inleiding een onvolledig résumé van. Ofschoon men bij het lezen den indruk krijgt, alsof de vergelijking hier en daar een beetje te ver doorgedreven en te ver gezocht is, zal men ten slotte toch moeten toegeven, dat hier voor de mierenkolonies een eenheidstype bewezen wordt, dat — behalve bij andere insectenstaten — in de levende natuur zijns gelijke niet heeft. We hebben voor dit type m.i. geen passend woord. Levende eenheid, natuurlijk geheel, totaliteit („Ganzheit”), gezelschap, familie, organisme in ruimeren zin enz. zeggen allen te weinig en zijn in hun beteekenis te variabel. Vandaar dat Wheeler op het idee kwam, er den term „tru organism” voor te gebruiken en daarvan een definitie te geven, die geen definitie van organisme is, zooals we boven zagen, maar wel een tolerabele omschrijving van het door hem ontdekte type.

Het bestaan van dit type is dus een feit en, gelijk Wheeler terecht zegt, geen „merely conceptual construction”. Desniettemin bestaat er tusschen dit type en het type „organisme” geen identiteit, maar alleen analogie.

Immers, alles of bijna alles, waarin mierenkolonie en dierlijk individu overeenstemmen, wordt in concreto op essentiële verschillende wijze verwezenlijkt en bereikt. Dit geldt al direct voor de, door Wheeler op de eerste plaats genoemde, handhaving van de identiteit. Als een bepaalde mierenkolonie, b.v. de bekende *Camponotus*-kolonie in den eikenboom bij Waterslijde, in 1935 geacht wordt identiek te zijn met die van 1915, toen ze ontdekt werd, dan is deze identiteit geen numerieke, en in 't geheel geen reële, omdat er geen enkel individu meer numeriek hetzelfde is als voor twintig jaren; de door ons aan die kolonie toegeschreven identiteit (identitas moralis) berust op reproductie, dus afstamming en erfelijkheid, op spatiale en andere verhoudingen. De identiteit van 't individu is een numerieke, berust niet op reproductie, maar op persistentie van het levensbeginsel, op continuïteit van het indivi-

duele ontwikkelingsproces, of op het behoud van den geheelen lichaamsvorm, ondanks de bouwstofwisseling. Hier zijn dus geheel andere reële biologische factoren in 't spel. Zoo ook bij den nestbouw, een gecoördineerde instinct-handeling, die Wheeler vergelijkt met den aanleg van een Foraminiferen- of Molluskenschaal, dus een secretieverschijnsel! Ik moet kort zijn en meen, dat met deze voorbeelden kan worden volstaan. Wat is analogie, als zij hierin niet wordt aangetroffen? Alleen Wheeler ziet het anders: all of them are real organisms and not merely conceptual constructions or analogies!

Met de woorden blz. 320: ... we are still confronted with the formidable question as to what regulates the anticipatory coöperation... of the colonial personnel and determines its unitary and individualized course” gaat Wheeler over tot het groote probleem: Hoe komt het merkwaardig eenheidstype van de mierenkolonie tot stand? Is geen nieuw probleem, maar het aloude raadsel van den mierenstaat, dat zich na zulke overwegingen met macht aan onzen geest opdringt. Waar Wheeler in het voorafgaande mierenkolonie met organisme identificeert, was het wel te verwachten, dat voor hem ook de twee problemen, het sociale en het organismusprobleem, in één samenvallen. Nadat hij eerst andere hypothesen, zooals Maeterlincks „âme de la ruche” en die van eene supra-individuele entelechie, die volgens hem in de consequentie van 't neovitalisme van Driesch zou liggen, afgewezen heeft, schakelt hij ook het geheele gebied der psychische factoren, waarin toch zeker hoofdzakelijk de oplossing gezocht moet worden¹⁾, althans voorloopig, uit. Niet van dergelijke „ultrabiologische factoren”, maar van de doorgronding van het organismeraadsel moet de oplossing komen. Misschien ligt ze in de volgende richting (blz. 324): „If the cell is a colony of lower physiological units, or biophores, as some cytologists believe, we must face the fact that all organisms are colonial or social and that one of the fundamental tendencies of life is sociogenic”. — Ik onthoud mij hier van elk commentaar, omdat ik zie, dat Wheeler zelf in 1926 geheel van dit idee teruggekomen is.

Alles samen genomen, dunkt mij Wheeler's causerie van 1911 niet op alle punten genoegzaam doordacht en volkomen rijp geweest te zijn.

In het boek van Wheeler 1926: *Les Sociétés d'Insectes. Leur origine, leur évolution* (Parijs, G. Doin) staat het beter. Ook Stärcke kent dit boek ongetwijfeld, maar eene belangrijke passage (blz. 22—23) schijnt hem ontgaan te zijn. Daar heeft Wheeler het over hetzelfde probleem; maar nu is de mierenkolonie geen organisme meer, zij is alleen maar „een geheel” en ze is ook niet

¹⁾ Ik meen zelfs, dat ondertusschen op psychologisch gebied door Wasmann, Buytendijk e.a. al tal van waarnemingen gedaan zijn, die het vraagstuk althans gedeeltelijk oplossen. (Zie ook Wasmann, *Die Demokratie in den Staaten der Ameisen und Termiten*, en andere „Arbeiten zur biologischen Grundlegung der Soziologie”, in: *Forschungen zur Völkerpsychologie und Soziologie* Vol. X, 1.

meer identiek met, maar alleen „remarquablement analogue au corps d'un métazoaire" enz.

Zal Wheeler, wanneer hij het nieuwe argument van de sociaal-chimaëren van Stärcke leert kennen, tot zijn vroegere onrijpe denkbeelden terugkeeren? Ik geloof het niet.

DE NEDERLANDSCHE TINGITIDEN IN WOORD EN BEELD.

door A. M. Scholte S.J.

Onder dezen klinkenden titel zal een reeks origineele foto's verschijnen van de fraaiste der Heteroptera, de zoogenaamde Netwantsen.

Door een begeleidenden tekst hoop ik deze wonderbaar gestructueerde diertjes tot nadere kennis te brengen der leden van ons Genootschap en van alle natuurvrienden. Ik ben ervan overtuigd, dat vele kleine, overigens zeer aantrekkelijke insecten, te weinig werden onderzocht en verzameld, omdat het voor liefhebbers practisch onmogelijk was, de diertjes te leeren kennen en te determineren.

Deze goedgeslaagde foto's zullen een beeld geven van den habitus en tevens de voornaamste determinatie-kenmerken doen uitkomen, zoodat het voor iedereen, die een loupe bezit, mogelijk zal worden een gevonden exemplaar bij zijn waren naam te noemen.

De grootste moeilijkheden zijn veelal gelegen in het vaststellen tot welke familie of geslacht een insect van kleine afmeting behoort. De Tingitiden vormen echter door de duidelijk netvormige structuur van hun rugzijde een zoo goed als volkomen afgesloten geheel. Alleen het geslacht *Piësmā*, met zijn drie inheemsche soorten, zou men, oppervlakkig beschouwd, ermee kunnen verwisselen. Doch bij nader bezien toont het vierhoekige halsschild, dat achterwaarts niet in een duidelijken driehoek uitloopt, terstond aan, dat men niet met een netwants te doen heeft.

Daarentegen heeft bij deze familie het bepalen der verschillende geslachten vrij groote bezwaren. Ik zal derhalve niet trachten er een gekunstelde determinatietabel van samen te stellen, te meer, omdat de begeleidende foto's bijna steeds het geslacht terstond zullen aanwijzen.

Is eenmaal bekend tot welk genus een exemplaar behoort, dan zal wederom met behulp van de afbeeldingen en de aangegeven species-kenmerken, het bepalen van de soort niet zwaart vallen.

Voor de nomenclatuur wordt gevolgd de naamlijst der Nederlandsche wantsen, samengesteld door Dr. A. Reclaire in het Tijdschrift voor Entomologie. *)

Verder zal ik aangeven, hoe en waar deze prachtige diertjes te vinden zijn en wat betreft de zeldzame soorten, hoe en waar ze door anderen of door mij werden aangetroffen en verzameld.

Moge de moeite, die ik besteed heb aan het vervaardigen dezer foto's, hierdoor beloond worden, dat vele natuurvrienden in hun eigen omgeving gaan uitzien naar deze wonderen der schepping,

om het getal der Nederlandsche soorten op te voeren tot de hoogte, die het bereiken kan en bereiken moet, namelijk het werkelijke aantal der inheemsche Tingitiden.

I. Het geslacht *Dictyonota* (Curt.).

De naam *Dictyonota* moet zooveel beteekenen als netrug; en ofschoon men met recht deze heele familie met dien naam zou kunnen aanduiden, komt de netvormige structuur bij dit geslacht bijzonder goed naar voren, waarom het dan ook werd uitgekozen voor de eerste kennismaking met de netwantsen.

De sprieten, die uit vier duidelijk gescheiden leden bestaan, zijn bij *Dictyonota* vrij dik en wel typisch gelijkmatig verdikt, zonder een zekere knotsvorming. Het eerste lid is vrij kort, het tweede veel korter, het derde zeer lang en het vierde weer tamelijk kort.

Op den kop komen eenige doorntjes voor, die bij *D. tricornis* bijzonder opvallen. Het halsschild draagt drie opstaande lijsten, die ik ribben zal noemen en waarvan de middelste zich voortzet over heel het achterwaarts gerichte verlengstuk van den prothorax.

Vlak achter den kop begint reeds de netvormige structuur in een soort van kapje, dat als het ware den kop overhuilt, en dat ik zou willen aanduiden met den naam van helm. Dan volgt zijdelings een breed uitstaande rand van kantwerk, die terstond doet denken aan de Spaansche kragen onzer voorvaderen, waarom ik hem halskraag of eenvoudig kraag zal noemen.

Verder is bij *Dictyonota* ook de netvormige structuur duidelijk zichtbaar op het driehoekige eindstuk van het halsschild, terwijl het donkere midden grof bestippeld is.

Dan volgen de bovenvleugels, die zoo totaal van het gewone Heteroptera-type afwijken, dat men van geen clavus, corium of membraan kan spreken. Daarom worden hier de dekvleugels heel anders ingedeeld, en wel van buiten naar binnen onderscheiden in het randveld, dat horizontaal gelegen is en het zijveld, dat schuin oploopt naar het zoogenaamde middenveld. Dit laatste wordt door opstaande lijsten geheel omgeven, is daarbinnen weer iets uitgediept en omvat een grooter of kleiner aantal netmazen of cellen, gelijk ook de geheele dekvleugel een netvormige structuur vertoont.

Zooals men uit de afbeeldingen ziet, zijn deze velden bij ♂♂ en ♀♀ niet volkomen gelijk; ook de sprieten kunnen nog al veel verschillen en zijn bij de ♂♂ langer dan bij de ♀♀.

In Nederland en aangrenzend gebied komen van dit geslacht slechts drie soorten voor, die we aldus kunnen onderscheiden:

1. Sprieten kort behaard; mazen van het middenveld zeer ongelijk 2
Sprieten lang behaard; mazen van het middenveld gelijk; grootte 3—3½ mm
= *tricornis*.
2. Sprieten geheel zwart; derde lid duidelijk dikker dan het vierde; grootte 3¾ mm
= *strichnocera*.